

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 94/20
Люксембург, 16 юли 2020 г.

Решение по дело C-129/19
Presidenza del Consiglio dei Ministri/BV

**Държавите членки трябва да предоставят обезщетение на всички жертви на
извършено с насилие умишлено престъпление, включително на
пребиваващите на тяхната територия**

*Обезщетението на трябва да обхваща цялостно поправяне на вредите, но размерът му
не може да чисто символичен*

В решението **Presidenza del Consiglio dei Ministri** (C-129/19) от 16 юли 2020 г., Съдът, голям състав, постанови, на първо място, че режимът на извъндоговорната отговорност на държава членка за вреди, причинени в резултат от нарушение на правото на Съюза, се прилага по отношение на пребиваващи в посочената държава членка жертви на умишлено престъпление, извършено с насилие на територия на последната, поради това че тази държава членка не е транспонирала своевременно Директива 2004/80¹. На второ място, Съдът постанови, че обезщетение с фиксиран размер, предоставено на жертвите на сексуално насилие в съответствие с национален режим за обезщетяване на жертвите на извършени с насилие умишлени престъпления, не може да се квалифицира като „справедливо и подходящо“ по смисъла на тази разпоредба, ако при определянето му не е взета предвид тежестта на последиците за жертвите от извършеното престъпление и така това обезщетение няма съответен принос за поправянето на претърпените имуществени и неимуществени вреди.

В разглеждания случай, BV, италианска гражданка, пребиваваща в Италия, е станала жертва, през октомври 2005 г., на сексуално насилие на територията на тази държава членка. Извършителите на това деяние са осъдени да ѝ заплатят 50 000 EUR като обезщетение, но тя не е получила посочената сума, тъй като първите се укриват. През февруари 2009 г. BV предявява иск срещу Presidenza del Consiglio dei Ministri (Председателство на Министерския съвет, Италия) за поправяне на вредите, които твърди че е претърпяла, поради това че Италия не е транспонирала своевременно Директива 2004/80². В рамките на това първоинстанционно производство Presidenza del Consiglio dei Ministri е осъдено за заплати на BV сумата от 90 000 EUR, като тази сума е намалена от въззивната инстанция на 50 000 EUR.

Сезирана с касационна жалба на Presidenza del Consiglio dei Ministri, запитващата юрисдикция иска да установи, от една страна, дали може да се приложи режимът за извъндоговорна отговорност на държава членка поради несвоевременното транспониране Директива 2004/80, по отношение на жертвите на извършено с насилие умишлено престъпление, чието положение не представлява презграничен случай. От друга страна, запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно „справедливия и подходящ“ характер

¹ Директива 2004/80/ЕО на Съвета от 29 април 2004 година относно обезщетението на жертвите на престъпления (ОВ L 261, 2004 г., стр. 15; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 31).

² Съгласно член 12, параграф 2 от тази директива „[в]сички държави членки гарантират, че техните национални разпоредби предвиждат режими за справедливо и подходящо обезщет[яване] на жертвите на [...] [...] умишлени престъпления, извършени [с насилие] на тяхна територия“.

по смисъла на Директива 2004/80 на фиксираната сума от 4 800 EUR, предвидена от италианската правна уредба³ като обезщетение за жертвите на сексуално насилие.

По отношение на първия въпрос Съдът най-напред припомня условията а ангажиране на отговорността на държавата членка за вреди, причинени на частноправните субекти поради нарушение на правото на Съюза, а именно наличието на нарушение на правна норма на Съюза, която предоставя права на частноправните субекти, нарушението на тази норма да е достатъчно съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда. В случая, като отчита текста, контекста и целите на Директива 2004/80, Съдът отбелязва по-специално, че с тази разпоредба законодателят на Съюза не е целял всяка държавата членка да приема особен режим за обезщетяване, който се прилага само за жертвите на умишлени престъпления, извършени с насилие в презграничен случай, а е избрал прилагането в полза на тези жертви на национални режими за обезщетяване на жертвите на умишлени престъпления, извършени с насилие на териториите на държавите членки. В резултат на тази своя преценка Съдът приема, че **Директива 2004/80 налага на всяка държавата членка задължение да въведе режим за обезщетяване на всички жертви на умишлени престъпления, извършени с насилие на нейната територия, а не само на жертвите, чието положение представлява презграничен случай.** От изложените по-горе съображения Съдът прави извод, че Директива 2004/80 предоставя право на справедливо и подходящо обезщетение на жертвите на умишлени престъпления, извършени с насилие на територията на държава членка, не само в презграничните случаи, но и когато жертвите пребивават на територията на тази държава членка. Ето защо, ако са изпълнени другите две условия, посочени по-горе, частноправният субект има право на обезщетение за вредите, настъпили в резултат от неизпълнение от страна на държава членка на задълженията ѝ по Директива 2004/80, независимо от това дали се е намирал в положение на такъв презграничен случай към момента, в който е станал жертва на посоченото престъпление.

По отношение на втория въпрос, Съдът констатира, че при липсата на каквито и да било указания в Директива 2004/80 относно размерът на обезщетение, който съответства на „справедливо и подходящо“ обезщетяване, тази разпоредба предоставя право на преценка на държавите членки в това отношение. Макар това обезщетяване **да не трябва непременно да осигури пълно поправяне на имуществените и неимуществени вреди, понесени от жертвите** на извършени с насилие умишлени престъпления, то **обаче не може да бъде чисто символично или явно недостатъчно с оглед на тежестта на последиците** за посочените жертви от извършеното престъпление. Според Съда, обезщетението, предоставено на жертвите съгласно тази разпоредба, всъщност трябва да компенсира съответно страданията, на които са били изложени. В това отношение Съдът също така уточнява, че фиксирано обезщетение за такива жертви може да се квалифицира като „справедливо и подходящо“, ако таблицата с размерите на обезщетенията е достатъчно подробна, така че да не се допусне предвиденото фиксирано обезщетение за определен вид престъпление да се окаже явно недостатъчно с оглед на последиците в конкретен случай.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

³ Следва да се отбележи, че след предявяването на този иск за извъндоговорна отговорност срещу Италия, тази държава членка въвежда режим за обезщетяване на жертвите от умишлени престъпления, извършени с насилие на италианска територия, независимо дали последните пребивават в Италия. Този режим обхваща, с обратно действие, престъпленията от този вид, извършени след 1 юли 2005 г.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда
[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването
За допълнителна информация се свържете с : Antoine Briand ☎ (+352) 4303 3205